

בנק ישראל

הממונה על חוק חופש המידע

דוח שנתי - 2016

(מידע שוטף על בנק ישראל)

ירושלים - תמוז התשע"ז - יוני 2017

בנק ישראל

הממונה על העמדת מידע לרשות הציבור, על טיפול בבקשות לקבלת מידע ועל

יישום הוראות חוק חופש המידע

דוח שנתי - 2016

תוכן עניינים

2	מען לפניות הציבור
4	הנהלת בנק ישראל
5	תפקידי בנק ישראל
6	נגיד בנק ישראל
8	גופים המייעצים לבנק ישראל
9	חטיבת המחקר
11	חטיבת השווקים
13	הפיקוח על הבנקים
17	החטיבה למידע ולסטטיסטיקה
18	חטיבת משאבי אנוש ומנהל
18	החטיבה לטכנולוגית המידע
20	מחלקת המטבע
22	מחלקת חשבות, מערכות תשלומים וסליקה
23	האגף להפצת מידע וקשרים בין לאומיים
26	ריכוז נתונים על בקשות מידע לבנק ישראל 2015 - 2016
27	תקציב הבנק לשנים 2016-2017
27	רשימת מאגרי המידע הרשומים על פי חוק הגנת הפרטיות התשמ"א-1981
32	פרסומי בנק ישראל

מען לפניות הציבור

בנק ישראל:

ת"ד 780 ירושלים 9100701
נחלת בנימין 69, ת"ד 1604 תל-אביב 61015
יבנה 20, ת"ד 1604 תל-אביב 61015
הממונה על העמדת מידע לרשות הציבור:
עו"ד רונן ניסים ronen.nissim@boi.org.il

טל': 02-6552211 פקס: 02-6528805
טל': 03-5640610 פקס: 03-5603518
טל': 03-5640610 פקס: 03-5661110
טל': 02-6552766 פקס: 02-6520858

אחראים על טיפול בפניות הציבור על פי חוק חופש המידע (לפי חטיבות):

חטיבת המחקר:	ד"ר עדי ברנדר	טל': 02-6552604 פקס: 02-6669604
חטיבת השווקים:	גבי דינה אליזה	טל': 02-6552330 פקס: 02-6669330
החטיבה למידע ולסטטיסטיקה:	גבי שלי רייס-בראל	טל': 02-6552512 פקס: 02-6669512
חטיבת הפיקוח על הבנקים:	מר ארז גדי	טל': 02-6552617 פקס: 02-6669617
מחלקת המטבע:	מר ליאור ליכטמן	טל': 02-6552899 פקס: 02-6552743
חטיבת משאבי אנוש ומנהל:	גבי מיטל הראל	טל': 02-6552926 פקס: 02-6669126
החטיבה לטכנולוגיית המידע:		טל': 02-6552241 פקס: 02-6669241
מחלקת חשבות ומערכות תשלומים		
וסליקה:	רו"ח ענת שבת	טל': 02-6552994 פקס: 02-6669194
הביקורת הפנימית:	רו"ח שי רוזנשטוק	טל': 02-6552977 פקס: 02-6552163
המחלקה המשפטית:	עו"ד רונן ניסים	טל': 02-6552766 פקס: 02-6520858

היחידות הנותנות שירות לציבור

פירוט היחידה:	אמצעי יצירת קשר א'	אמצעי יצירת קשר ב'
היחידה לפניות הציבור בפקיח על הבנקים:	טל: 02-6552680	פקס: 02-6669077
דוברות והסברה כלכלית:	טל: 02-6552713	פקס: 02-6669776
נציבות תלונות הציבור של בנק ישראל	טל: 02-6552977	פקס: 02-6552163 באינטרנט: audit@boi.org.il
מידע על חשבונות מוגבלים:	בטלמסר: 02-373-1000	באינטרנט: http://www.bankisrael.org.il/publheb/dataheb.htm
הפיקוח על הבנקים תחום יחסי בנק לקוח מידע והדרכה ללקוחות הבנקים:	באינטרנט: http://www.bankisrael.org.il/deptdata/pikuah/public_inq/pniyot.php	
מידע בנושא מערך התשלומים והסליקה	באינטרנט: infops@boi.org.il	
מדור מלוות מדינה המדינה באגף החשבות:	טל: 02-6552121	פקס: 02-6669499
מידע על זכויות מלוות חובה	באינטרנט: https://app.boi.gov.il/wad/	
רח' בנק ישראל 1 קבלת קהל: ימים א'-ה' בין השעות 09:00-13:00		
קופות בנק ישראל:	טל: 02-6552847	פקס: 02-6552036
רח' קפלן 2 ירושלים קבלת קהל: ימים א'-ה' בין השעות 08:00-13:00		
מענה קולי בנושא שערים יציגים: מכל מקום בארץ במחיר שיחה מקומית	טל: 02-373-2000	
מרכז מבקרים לימודי:	טל: 02-6552828	פקס: 02-6552858
מרכז המבקרים פתוח בימים א-ה, למעט ערבי חגים וחגים, בין השעות 09:00-16:00. הסיורים במרכז אינם כרוכים בתשלום, אך טעונים תיאום מראש. ניתן לתאם ביקור בטלפון או בדוא"ל: mevakrim@boi.org.il למידע נוסף: http://www.boi.org.il/he/education/visitorscenter/pages/default.aspx הערה: בשל השיפוץ בבניין הבנק, מרכז המבקרים העתיק את פעילותו לתל אביב. על מועד פתיחתו תימסר הודעה. ניתן לתאם ביקורים וימי עיון עם צוות המרכז; ההרצאות תינתנה או בבניין הבנק בתל אביב או אצל המזמין.		
אתר בנק ישראל באינטרנט: www.bankisrael.org.il		

מקומות בהם ניתן לעיין בהנחיות בנק ישראל פי חוק חופש המידע
ספריית בנק ישראל קריית המדע 3 (הר החוצבים), ירושלים טל': 02-6552720

הנהלת בנק ישראל

(נכון ליוני 2017)

חברי הנהלת הבנק

דר' קרנית פלוג - נגידת בנק ישראל

דר' נדין בודו טרכטנברג - משנה לנגידה

חזי כאלו – מנכ"ל

דר' חדוה בר - המפקחת על הבנקים

פרופ' נתן זוסמן - מנהל חטיבת המחקר

דר' עקיבא אופנברג – חבר הנהלה, ראש אגף מוניטרי/פיננסי בחטיבת המחקר

אנדרו אביר - מנהל חטיבת השווקים

איל רוזן – מנהל החטיבה למידע ולסטטיסטיקה

אבנר זיו – מנהל החטיבה לטכנולוגית המידע

פנינה קרן – מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל

עירית מנדלסון - מנהלת מחלקת חשבות, מערכות תשלומים וסליקה

עו"ד טידה שמיר- היועצת המשפטית, מנהלת המחלקה המשפטית

ד"ר אילן שטיינר - מנהל מחלקת המטבע

רו"ח שי רוזנשטוק - המבקר הפנימי ונציב תלונות הציבור

מטה הנגידה

דני חחיאשוילי - ראש המטה לנגידה

ד"ר אוהד בר-אפרת – ראש אגף להפצת מידע ולקשרים בינלאומיים

יואב סופר - דובר הבנק

אסתי שורץ – מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

תפקידי בנק ישראל

לאחר קום המדינה נדונה במשרד האוצר שאלת הקמתו של בנק מרכזי, שכינויו אז – הבנק הממלכתי. בלחץ המאורעות נדחה הדבר, אך הצורך המיידי לבעיית הנפקת המטבע של המדינה הצעירה זירז את חקיקת "פקודת שטרי בנק, תש"ח-1948". הפקודה הסדירה את הסמכות להנפיק שטרי כסף באמנה בין הממשלה ו"בנק אנגלו-פלשטינה" – לימים "בנק לאומי לישראל".

חוק בנק ישראל התשי"ד-1954 אושר בכנסת ב-24 באוגוסט 1954, ונכנס לתוקפו ב-1 בדצמבר של אותה שנה. עם הקמת בנק ישראל הועברו אליו מחלקת ההוצאה מ"בנק לאומי לישראל" ויחידת המפקח על הבנקים ממשרד האוצר. הפיקוח על מטבע חוץ הועבר לבנק ישראל בשנת 1978.

בשנת 2010 אושר בכנסת חוק בנק ישראל החדש (חוק בנק ישראל, התש"ע 2010), והוא נכנס לתוקפו ב-1 ביוני 2010. על פי החוק החדש, מטרות הבנק הן:

1. לשמור על יציבות מחירים, וזאת כמטרה מרכזית;
2. לתמוך במטרות אחרות של המדיניות הכלכלית של הממשלה, במיוחד צמיחה, תעסוקה וצמצום פערים חברתיים, בתנאי שלדעת הועדה לא תהיה בכך פגיעה בהשגת יציבות המחירים לאורך זמן; לעניין זה, "יציבות מחירים לאורך זמן" – מצב שבו צופה הוועדה, על בסיס המדיניות המוניטרית שקבעה, ששיעור האינפלציה יהיה בתחום יציבות המחירים ... בתוך תקופה שלא תעלה על שנתיים;
3. לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה.

החוק החדש מגדיר גם את תפקידי הבנק:

1. לנהל את המדיניות המוניטרית;
2. להחזיק את יתרות מטבע החוץ של המדינה ולנהלן;
3. לתמוך בפעילות הסדירה של שוק מטבע החוץ בישראל;
4. לשמש בנקאי של הממשלה;
5. להסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק, במטרה להבטיח את יעילותן ויציבותן.
6. להנפיק מטבע, להסדיר את מערכת המזומנים במשק ולכוונה;
7. לקיים את הפיקוח וההסדרה של מערכת הבנקאות על פי סמכויותיו לפי חוקי הבנקאות ולפי כל דין אחר.

מספר עובדים בבנק ישראל כיום 830
755.9 משרות (מלאות מצטברות, נכון ליוני 2017).

נגיד בנק ישראל

חוק בנק ישראל מדגיש את עצמאותו של הבנק. לכן מתמנה הנגיד בידי נשיא המדינה, על פי המלצת הממשלה, לתקופת כהונה של חמש שנים.

הנגיד מופקד על ניהולו של בנק ישראל, ומכהן גם כיושב ראש הוועדה המוניתרית וכחבר במועצה המנהלית.

הנגיד משמש, על פי החוק, גם יועץ לממשלה בעניינים כלכליים, ולפיכך הוא משתתף בישיבות ועדת השרים לענייני כלכלה ובדיוניה הכלכליים החשובים של הממשלה.

הוועדה המוניתרית

הוועדה המוניתרית הוקמה על פי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

הוועדה המוניתרית מונה, על פי החוק, שישה חברים: הנגידה, המשנה לנגידה, עובד הבנק שמונה על ידי הנגידה ושלושה חברים מקרב הציבור.

חברי הוועדה בשנת 2016: דר' קרנית פלוג - הנגידה, שמשמשת יושבת ראש הוועדה; דר' נדן בודו טרכטנברג - המשנה לנגידה; פרופ' נתן זוסמן - מנהל חטיבת המחקר; חבר אחד מקרב הציבור: פרופ' ראובן גרונאו שמונה לכהונה שנייה ב-9/10/13; עד סוף שנת 2016 לא מונו שני חברים נוספים מקרב הציבור.

תפקידי הוועדה המוניתרית:

1. לקבוע את המדיניות להשגת מטרות הבנק, ובכלל זה את המדיניות המוניתרית;
2. לעקוב אחר ביצועה של המדיניות שנקבעה, לבחון מפעם לפעם, את ההתפתחויות המוניתריות והכלכליות ואת ההתקדמות להשגת יעדי המדיניות, ולדון בנושאים אחרים הקשורים לכך;
3. להחליט על הפעולות לפי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, שעל הבנק לנקוט כדי להשיג את מטרות הבנק; החלטת הוועדה על שיעור הריבית הנקבעת לצורכי המדיניות המוניתרית (להלן - שיעור הריבית) תהיה לתקופה נקובה, ובתום התקופה תחליט הוועדה אם לשנות את שיעור הריבית או להשאירו לתקופה נקובה נוספת.
4. כל תפקיד אחר שהוטל עליה בחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, לרבות בעניינים אלה: קבלת פיקדונות ומתן אשראי כאמור בסעיף 36(3) עד (5) לחוק, מתן הוראות בדבר החזקת נכסים נזילים כאמור בסעיף 38, ניהול יתרות מטבע חוץ כאמור בסעיף 40, והתערבות במסחר בשוק מטבע החוץ כאמור בסעיף 53.

המועצה המינהלית

המועצה המינהלית הוקמה על פי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

המועצה המינהלית מונה, על פי חוק, שבעה חברים: הנגידה, המשנה לנגידה וחמישה חברים מקרב הציבור.

חברי הוועדה בשנת 2016: דר' קרנית פלוג - הנגידה; דר' נדין בודו טרכטנברג - המשנה לנגידה; וארבעה חברים מקרב הציבור: מר אורי גלילי, שמונה לכהונה שנייה ב-9/10/13 ומשמש כיושב ראש המועצה המינהלית החל מ-28/4/15; מר איציק אידלמן, שמונה לכהונה שנייה ב-9/10/13; פרופ' נינה זלצמן, שמונתה לכהונה שנייה ב-18/12/12; גב' מקסין פסברג, שמונתה ב-28/4/15 לתקופה של שנה. עד סוף שנת 2016 לא מונו חברים נוספים מקרב הציבור.

תפקידי המועצה המינהלית:

1. לפקח על ההתנהלות התקינה והיעילה של הבנק.
2. לדון בתכנית העבודה השנתית של הבנק.
3. לאשר את התקציב השנתי לפעילות המנהלית של הבנק.
4. לאשר את הדוח הכספי השנתי של הבנק.
5. לאשר את תנאי השכר של עובדי הבנק והשינויים שיחולו בהם, לרבות התנאים הנלווים, וכן את מבנה השכר בבנק.
6. למנות לבנק מבקר פנימי, לפי הצעת ועדת הביקורת; המועצה מוסמכת להפסיק את כהונת המבקר הפנימי לפי סעיף 12(א)(3) לחוק הביקורת הפנימית.
7. לדון ולהחליט בהמלצות של ועדת הביקורת.
8. למנות צוות לתיקון ליקויים כמשמעותו בסעיף 21א(ב) לחוק מבקר המדינה; בראש הצוות לתיקון הליקויים תעמוד הנגידה.
9. למנות רואה חשבון מבקר חיצוני לבנק ולסיים את העסקתו.
10. למלא כל תפקיד אחר שהוטל עליה בחוק.

ועדת הביקורת

ועדת הביקורת הוקמה על פי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

חברי ועדת הביקורת מתמנים, על פי חוק, על ידי המועצה המינהלית מבין חבריה שמקרב הציבור ומספר חבריה אינו יכול לפחות משלושה. יו"ר המועצה אינו יכול להימנות על חברי הוועדה.

חברי הוועדה ב-2016: מר איציק אידלמן – מונה ליו"ר הוועדה ב-28/5/2015; פרופ' נינה זלצמן; גב' מקסין פסברג – מונתה לחברה בוועדה ב-7/5/2015.

מיום 27/4/2016 לא ניתן היה לכנס את הוועדה בשל היעדר מניין חוקי.

תפקידי ועדת הביקורת:

להמליץ למועצה, לאחר התייעצות עם הנגידה, על מועמד לתפקיד המבקר הפנימי של הבנק.

לדון בתוכנית העבודה השנתית של המבקר הפנימי, ולהמליץ למועצה על התקציב ותקן כוח האדם הנכון לביצועה.

לאשר חריגה, מטעמים שיירשמו, מהחובה שחלה על הנגידה, המשנה לנגידה וחברי הוועדה המוניטרית מתוקף סעיף 11(ב)(5) ו-17 לחוק בנק ישראל, התשי"ע-2010, בעניין החזקת ניירות ערך.

לעמוד על ליקויים בניהול הבנק ולהציע למועצה דרכים לתיקונם. לשם כך תדון הוועדה בין השאר:

בדוחות הביקורת של המבקר הפנימי של הבנק;

בדוחות הביקורת של מבקר המדינה;

בדוחות רואה החשבון המבקר של הבנק;

בנושאים שיובאו לפניה על-ידי המועצה המינהלית או הנגידה.

דיון כאמור יתקיים בהתייעצות, בין השאר, עם המבקר הפנימי או עם רואה החשבון המבקר, לפי העניין.

גופים המייעצים לבנק ישראל

לצד הגופים הפועלים בתוך הבנק, מסייעות לפעולות הבנק מספר ועדות ציבוריות בנושאים שונים:

הוועדה לתכנון שטרי כסף, מעות ומטבעות זיכרון ממונה בידי נגיד בנק ישראל, ומייעצת לו בענייני עיצוב השטרות והמטבעות. חבריה הם מומחים מתחומי המשפט, הארכיאולוגיה, הנומיסמטיקה, העיצוב, האדריכלות, ההיסטוריה, העיתונות ועוד.

ועדה מייעצת לענייני בנקאות ממונה ע"י נגיד בנק ישראל ע"מ ליעץ לו ולמפקח על הבנקים בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות. הועדה מורכבת מחברים שהנגיד ממנה, ובדרך-כלל בין חבריה נציגי התאגידים הבנקאיים. בועדה חברים נציג של משרד האוצר, ולעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) - נציג לקוחות שממנה שר האוצר. דיוניה של הוועדה או של ועדת משנה שלה הם סודיים.

ועדת רישיונות משמשת כוועדה מייעצת לענייני רישוי בנקאי ומונה חמישה חברים, מבין חברי הוועדה המייעצת לענייני בנקאות שאותם ממנה הנגיד, ושאינם נציגי התאגידים הבנקאיים. הנגיד רשאי, לפי שיקול דעתו, ולאחר התייעצות בוועדת רישיונות, לתת לחברה שהתאגדה בישראל, רישיון בנק ולתאגיד חוץ הרשום בישראל, שהוא בנק במדינת חוץ – רישיון בנק חוץ.

חטיבת המחקר

תפקידי חטיבת המחקר בשנים 2016 ו-2017

תפקידה המרכזי של חטיבת המחקר בבנק הוא סיוע לנגידה ולוועדה המוניתרית בעיצוב המדיניות המוניתרית ובניטור היציבות הפיננסית, ולנגידה במילוי תפקידה כיועצת כלכלית לממשלה. חוקרי החטיבה עוסקים בקשת רחבה של תחומים: מדיניות מוניתרית, שוק ההון, יציבות פיננסית, הפירון במשק, מאזן התשלומים, המחירים, ענפי המשק, ההשקעות בתשתית, שוק העבודה, עוני ומדיניות חברתית, תקציב הממשלה, מדיניות הכלכלית ועוד. בתכנית העבודה קיבלו היציבות הפיננסית, שידרוג הכלים לתמיכה במדיניות המוניתרית ותחומי החשיבה האסטרטגית והצמיחה הכלכלית מיקום גבוה בסדר העדיפויות. הניתוחים השוטפים והמחקר הכלכלי מתנהלים בשלושה אפיקים עיקריים:

מעקב אחר ההתפתחויות השוטפות במשק וניתוחן - הכנת חומר לתמיכה בהחלטות על כלי המדיניות המוניתרית וסיוע לוועדה המוניתרית בהכנה של דוחות המדיניות המוניתרית. תוצאות המעקב אחרי ההתפתחויות במשק מתפרסמות, בעיקר בדוחות השנתיים של בנק ישראל, המוגשים לממשלה ולכנסת על פי חוק בנק ישראל. החטיבה מפרסמת פעמיים בשנה סקירה פיסקלית המנתחת את ההתפתחויות בתקציב המדינה ולקט מחקרים בסוגיות מדיניות כלכלית. כמו כן מפרסמת החטיבה בסיוע חטיבות אחרות בבנק (הפיקוח על הבנקים, השווקים ומערכות התשלומים והסליקה) פעמיים בשנה דוח יציבות פיננסית בו מנותחים הסיכונים העיקריים במערכת הפיננסית ובכלל זה סיכונים מקרו יציבותיים העלולים להשפיע על המערכת הפיננסית בכללותה ועל הפעילות הריאלית. מדי רבעון מפורסמת תחזית להתפתחויות המקרו-כלכליות במשק ואחת לחודש מפרסמת החטיבה את המדד המשולב למצב המשק שמטרתו לעקוב אחר הפעילות הריאלית.

הצעות למדיניות כלכלית - כלכלני החטיבה נוטלים חלק בגיבוש המדיניות הכלכלית, כולל תרומה לעיצוב המדיניות המוניתרית והפעלתה, ובהכנת תחזיות לטווח הביניים וניתוח רב-שנתי של תקציב הממשלה – המתפרסמים בדו"חות השוטפים, בפרסומים מיוחדים ובדו"ח בנק ישראל. כמו-כן מתפרסמת תחזית החטיבה בדו"חות של ה-OECD. ביחס לנושאים שעמדו על סדר היום הציבורי ב-2016 קיבלו הנושאים שקשורים לפירון ולצמיחה ארוכת הטווח של המשק, למערכת הפיננסית, לפיתוח ההון האנושי לשכר ולתעסוקה, לשוק הדיור לסקטור האנרגיה ולאוכלוסיות החלשות בשוק העבודה ובחברה הישראלית, התייחסות מיוחדת במסגרת דו"ח בנק ישראל. נוסף על עבודת המחקר והמדיניות משתתפים חברי החטיבה בוועדות ציבוריות. דוגמאות לכך מהשנה האחרונה הן הוועדה להגברת התחרות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים, ועדת הפירון, פורום השולחן העגול, הוועדה לבחינת גיל הפרישה, הוועדה לבחינת תהליכים לעריכת הסדרי חוב, צוות בריס להסדרת הפעילות הפיננסית החוץ מוסדית והוועדה לקידום התעשייה בישראל. כלכלני החטיבה משתתפים גם מדי שנה בפורומים כלכליים כגון כנס אלי הורביץ או הפורומים במסגרת ה-OECD. כן בוחנים כלכלני החטיבה הצעות מדיניות של גופים אחרים במשק, לשם קביעת עמדתו של בנק ישראל לגבי הצעות אלו. חוקרי החטיבה שוקדים גם על פיתוחם של מודלים מקרו-אקונומטריים המשמשים את הבנק בדיונים על המדיניות המוניתרית.

מחקר בסיסי - כלכלני החטיבה חוקרים סוגיות שונות בכלכלת ישראל. מחקרים אלו מתפרסמים באופן שוטף בסדרות "מאמרים לדיון" ו"ניירות תקופתיים", בכתב העת "סקר בנק ישראל" ובכתב עת בינלאומי, ה-Israel Economic Review. חלק מהעבודות מפורסמות בכתבי עת נוספים בארץ, כגון הרבעון לכלכלה,

ובכתבי עת בחו"ל. ניתוח מחקרי של סוגיות שונות מופיע גם בלקטים החצי-שנתיים שמפרסמת החטיבה.
כמו-כן מארגנת החטיבה כנסים מקצועיים.

חטיבת השווקים

תפקידי חטיבת השווקים הם:

א. יישום המדיניות המוניטארית של הבנק ומדיניות שער החליפין

המדיניות המוניטארית שקובע בנק ישראל מיושמת על ידי **חטיבת השווקים** באמצעות מגוון של כלים מוניטריים - מכרזים מוניטריים מול התאגידים הבנקאיים (הלוואות או פיקדונות לפי הצורך), חלון אשראי וחלון פיקדונות, מכרזי מק"ם ומכרזי ריפו - וכן באמצעות פעילות בעת הצורך במסחר במק"ם ובאג"ח בבורסה לניירות ערך:

מכרזי פיקדונות ו/או הלוואות ל/מהבנקים - אלה משמשים כלי מדיניות עיקרי, בזכות הדיוק והמהירות המאפיינים את השפעתם. באמצעותם יכול בנק ישראל לספק את הביקוש לבסיס הכסף וכך ליישם את הריבית שקבע. המכרזים המוניטריים המוצעים לבנקים הם לתקופות קצובות של יום, שבוע וחודש. כנגד הלוואות מוניטריות מעמידים הבנקים ביטחונות לרבות אג"ח ממשלתיות ומק"ם.

בנוסף, בנק ישראל מעמיד לרשות התאגידים הבנקאיים **חלון להלוואות מוניטריות (כנגד ביטחונות) ולפיקדונות מוניטריים** בפער של 0.1 אחוז מעל/מתחת לריבית בנק ישראל, בהתאמה. הלוואות ופיקדונות אלו הם ליום אחד ונפרעים אוטומטית ביום העסקים הבא.

מילווה קצר מועד (מק"ם) - זהו נייר ערך שבנק ישראל מנפיק לתקופות קצרות (עד שנה) כדי להשפיע על בסיס הכסף ועל הריבית בשוק הכספים. מבחינת ההשפעה על בסיס הכסף מכשיר זה דומה למכרזי הפיקדונות לבנקים, אולם כיוון שהוא מונפק לציבור הרחב, ותשואתו נקבעת על פי המסחר בבורסה, היא מבטאת את ציפיות הציבור לאינפלציה בעתיד ולשינויים במדיניות המוניטרית. מידע זה מהשווקים מסייע לבנק ישראל בתכנון צעדיו המוניטריים.

ביצוע מדיניות שער החליפין

המסחר במטבע חוץ מתנהל בין הבנקים לבין הלקוחות ובין הבנקים לבין עצמם. בכל יום עסקים במטבע חוץ מפרסם בנק ישראל את שערי החליפין היציגים של השקל מול מטבעות זרים. שערים יציגים אלה מבוססים על השערים השוררים בשוק בעת קביעתם. ראוי לציין כי השער היציג שמפרסם בנק ישראל הוא אינדיקטור לשער החליפין השורר במשק אך אין לו מעמד מחייב על פי דין. לפיכך רשאים צדדים בעסקאות הצמודות למטבע חוץ לבצען בכל שער חליפין המוסכם ביניהם.

ב. ניהול יתרות המט"ח של מדינת ישראל

יתרות מטבע החוץ נחוצות כדי לספק נזילות במט"ח בעת הצורך, בין היתר כדי לממן את פירעון החוב, והוצאות חריגות של הממשלה על יבוא בשעת חירום, לאספקת נזילות בעטיו של משבר פיננסי, או למכירת מטבע חוץ בעת הצורך, במסגרת ניהול המדיניות המוניטרית. לרמה נאותה של היתרות נודעת חשיבות גם מבחינת מעמדו הבינלאומי של המשק. בניהול היתרות נוקט בנק ישראל, בדומה לבנקים מרכזיים אחרים, גישה זהירה, המכוונת לשלושה יעדים: שמירה על כוח הקנייה של יתרות מטבע החוץ; שמירה על רמת נזילות גבוהה והשגת תשואה נאותה על ההשקעות, כל עוד אין הדבר פוגע בהשגת היעדים הקודמים. לפיכך מושקעות היתרות בעיקר בנכסים סחירים בעלי אופק השקעה ממוצע קצר יחסית ובעלי סיכון אשראי נמוך, והכל בכפוף לחוק בנק ישראל.

ההרכב המטבעי של היתרות ורמתן הרצויה נקבעים בהתאם לכללי מדיניות שנגזרים מתפקידיהן של היתרות.

בשנת 2016 גדלו יתרות מטבע החוץ של ישראל ב-7.9 מיליארד דולרים – מ-90.6 מיליארדי דולרים בסוף שנת 2015 ל-98.4 מיליארדים בסוף 2016.

העלייה ברמת היתרות במהלך שנת 2016 הושפעה בעיקר מרכישות של מטבע חוץ על סך 6 מיליארדי דולרים. רכישות בנק ישראל השנה היו נמוכות מאשר בשנת 2015. כשני שלישים מהרכישות בוצעו במסגרת התערבות בנק ישראל בשוק מטבע החוץ, שנועדה למתן תנודות חריגות בשער החליפין שאינן תואמות את התנאים הכלכליים הבסיסיים של המשק. יתר הרכישות - 1.8 מיליארדי דולרים - היו במסגרת יישומה של התכנית למיתון ההשפעה של הפקת הגז על שער החליפין לפי מתווה מתוכנן ומוצהר. הרכישות במסגרת התכנית מאז 2013 הצטברו ל-10.5 מיליארדי דולרים.

בנק ישראל הצהיר כי היקף הרכישות במסגרת תכנית רכישות הגז יעמוד על 1.5 מיליארדי דולרים בשנת 2017.

ג. מעקב אחר התפקוד התקין של שוק המט"ח ושוק האג"ח

חטיבת השווקים מנטרת את שוק המט"ח, שוק האג"ח ושוק ני"ע המקומיים באמצעות איסוף וניתוח מידע מהמסחר בשווקים אלו, כולל מידע רציף, ובניית מדדים לתקינות השווקים.

בנוסף מספקת החטיבה שירותים במט"ח לבנקים המסחריים כגון ניהול חשבונות.

הפיקוח על הבנקים

תפקידים עיקריים ומבנה אירגוני

הפיקוח על הבנקים חותר להגן על טובת הציבור. הוא עושה כן באמצעות שמירה על יציבותה וחוסנה של המערכת הבנקאית, במטרה להבטיח את הנכסים הפיננסיים שהציבור מפקיד בה; שמירה על הוגנות היחסים בין הבנקים ללקוחותיהם; קידום התחרות; והבטחת התמיכה של המערכת הבנקאית בפעילות החברות והפרטים במשק. תפקידים אלו שלובים זה בזה, והם חיוניים כדי לשמר את אמון הציבור במערכת הבנקאית וכדי לאפשר צמיחה כלכלית במשק.

במהלך שנת 2015 בחן הפיקוח על הבנקים את יעדיו האסטרטגיים וגיבש את חזונו לשנים הבאות – להיות גוף פיקוח מקצועי ויוזם, לטובת הציבור והמשק. בשנת 2016 המשיך הפיקוח ונקט צעדים להשגת יעדים אלו.

היעד האסטרטגי הראשי של הפיקוח על הבנקים הוא לשמור על יציבותם של התאגידים הבנקאיים ולהבטיח את התנהלותם הזוהרה כדי להגן על כספי הציבור המופקדים בבנקים. שני יעדים אסטרטגיים נוספים הם: עידוד התחרות בשירותים הבנקאיים – תוך התמקדות באשראי הקמעונאי, באשראי לעסקים קטנים ובתחום הסליקה והתשלומים – במטרה לקדם שינויים מבניים. זאת באמצעות הורדת חסמים לכניסה של שחקנים חדשים לענף הבנקאות; שמירה על ההוגנות, מאפיין חיוני לשימור אמון של הציבור במערכת הבנקאית.

יעדים אסטרטגיים אלו נקבעו תוך בחינת השינויים המשמעותיים שהתרחשו בסביבה הכלכלית הטכנולוגית והחברתית, שינויים המחייבים חשיבה מחודשת על מבנה המערכת, על הזהות והכמות של השחקנים השונים בה ועל המודל העסקי של שחקנים אלו.

הפיקוח על הבנקים הגדיר יעדים תומכים שנועדו לסייע לו בהשגת יעדיו האסטרטגיים האמורים: עידוד ההתייעלות התפעולית בבנקים; עידוד אימוץ חדשנות וטכנולוגיה על ידי הבנקים, באמצעות הסרת חסמים רגולטוריים בתחומים אלו, בין היתר כדי לאפשר אספקת שירותים בנקאיים איכותיים ובעלי ערך מוסף גבוה ללקוחות; ואיזון העומס הרגולטורי.

כדי להשיג את היעד האסטרטגי בתחום **היציבות** פועל הפיקוח להבטיח שההון והנזילות של הבנקים נאותים, שהבנקים מתאימים את המודל העסקי שלהם לסביבה המשתנה – סביבה טכנולוגית תחרותית – ושהם מעדכנים את ניהול הסיכונים ומנהלים גם את הסיכונים החדשים.

כדי לתמוך ביעד האסטרטגי של **הגברת התחרות** מוביל הפיקוח יישום שינויים משמעותיים במבנה המערכת הבנקאית, ובראשם ליווי תהליך ההפרדה של שתי חברות כרטיסי האשראי מהבנקים הגדולים; הורדת חסמי כניסה לענף הבנקאות והתשלומים; קידום שיתוף תשתיות המחשוב – צעד משמעותי, שאמור להקל על כניסתם של גורמים חדשים לענף; הורדת דרישות ההון לשחקנים חדשים; יצירת "מדרגה פיקוחית מקלה" לגופים חדשים וקטנים.

כדי להשיג את היעד האסטרטגי בתחום **ההוגנות ואמון הציבור** הפיקוח נוקט צעדים לקידום המודעות הפיננסית של הציבור, תוך התמקדות בקבוצות יעד שונות (מבוגרים, בני נוער), קידום הנגשת המידע הבנקאי לצרכן, שיפור הגילוי לציבור, ליווי תהליכי ההתייעלות בבנקים וסגירת הסניפים, תוך שמירה על האינטרסים של ציבור הלקוחות.

להלן נסקור את הפעולות המרכזיות שקידם הפיקוח על הבנקים ב-2016.

3.2 הפעולות המרכזיות לחיזוק היציבות

במטרה להוסיף ולחזק את היציבות, הפיקוח –

- **נקט צעדים כדי להמשיך ולחזק את הלימות ההון והנזילות** במערכת הבנקאית. במסגרת זו בחן הפיקוח את הלימות הונם של הבנקים ואת יכולתם לספוג הפסדים גדולים בתרחישי קיצון.
- **קיים תהליך שנתי כולל להערכת פרופיל הסיכונים של הבנקים**. ממצאי התהליך הוצגו בפני הבנקים ונגזרו ממנו דרישות שונות לבנקים ליישום.
- **נקט צעדים לחיזוק הממשל התאגידי בבנקים** – להגברת האפקטיביות של הדירקטוריון, ליעול עבודתו ולחיזוק יכולתו לקיים בקרה על פעילותה של הנהלת הבנק; זאת באמצעות תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין המגדירה את תפקידי הדירקטוריון ודרכי פעולתו.
- **פעל להקמתו של מרכז סייבר בנקאי**, במשותף עם הגורמים הלאומיים הרלוונטיים. מרכז הסייבר יסייע בהגנה על המערכת הפיננסית מאיומי סייבר ובשיתוף מידע בין הגורמים הרלוונטיים במערכת, וחשיבותו רבה בעולם שבו הבנקאות הופכת לטכנולוגית יותר.
- **הצהיר על מדיניות שתאפשר חלוקת דיווידנדים** לבעלי המניות. צעד זה מקדם את הבנקאות הישראלית לסטנדרטים בין-לאומיים, משפר את האטרקטיביות של הבנקים בעיני המשקיעים וצפוי לתרום להגדלת סחירותן של מניות הבנקים.
- **העלה את התקרה המגבילה את החזקת הגופים המוסדיים בבנקים מ-5% ל-7.5%**. צעד זה צפוי להביא להגדלת הסחירות של מניות הבנקים; זאת לצד מתן אפשרות לציבור הרחב, המחזיק כספים אצל המשקיעים המוסדיים, להגדיל את החזקותיו במניות הבנקים, דבר שנעשה עד עתה באמצעות מכשירים נגזרים ולא ישירות.
- **עדכן את הוראת הפיקוח בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור (הוראה 411)**. העדכון בוצע בהתאם לשינויים בתקנים הבין-לאומיים, והוא מקנה לבנקים כלים יעילים יותר לניהול סיכונים ציות ואיסור הלבנת הון אשר עלו בשנים האחרונות ומשתקפים באירועים גדולים שחווים בנקים בכל העולם.
- **התיר מכירת תיקי משכנתאות לגופים מוסדיים**. זאת כדי לאפשר פיזור של הסיכון במערכת הפיננסית תוך המשך מתן מענה לביקושים למשכנתאות.
- **המשיך במעקב אחר התפתחות הסיכונים בתיק האשראי לדיור ובתיק האשראי הצרכני, על רקע הגידול המתמשך של האשראי למשקי הבית; זאת באמצעות ביקורות ופעולות להפחתת סיכונים אלו**. תשומת לב מיוחדת הוקדשה בפיקוח לסיכון הגלום באשראי הצרכני שאינו לדיור, לאופן ניהולו ולגילויי שניתן לגביו לציבור, זאת בעקבות גידולו הניכר של אשראי זה בשנים האחרונות.
- **המשיך במעקב (כולל עריכת ביקורות) אחר התפתחות הסיכונים בתיק האשראי העסקי ואחר הטמעת הוראות מרכזיות בתחום ניהול הסיכונים**, דרש מהבנקים לתקן את החולשות והליקויים שנמצאו והדגיש את הצורך בבחינת הנאותות הכוללת של ההפרשות להפסדי אשראי.
- **הוסיף לפעול לשיפור האיכות והשימושיות של דוחות התאגידים הבנקאיים לציבור**. במסגרת זו נדרשו התאגידים הבנקאיים, בין היתר, להדגיש נושאים מהותיים יותר וסיכונים מתפתחים ולצמצם מידע לא מהותי, והדוחות הכספיים הצטמצמו בממוצע בין הבנקים בכ-25% (שיעור גבוה יותר בבנקים הגדולים). במקביל נמשך הליך אימוצם ההדרגתי של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, והוא כעת קרוב להשלמה.

3.3 הפעולות המרכזיות לקידום התחרות והיעילות בבנקים

הפיקוח פעל לביצוע שינויים מבניים שיתמכו בהגברת הלחץ התחרותי והתחרות בשנים הקרובות:

- השתתף בחקיקת **"חוק הגברת התחרותיות"**. מעורבותו של בנק ישראל בחקיקתו של החוק התבססה על שאיפה להגביר את התחרות במערכת הפיננסית לצד שמירה על יציבותה.
- **נקט צעדים להכנסת מתחרים חדשים לבנקאות**, ובהם תמיכה בהפרדת שתי חברות כרטיסי האשראי והקמת אגודות אשראי; והורדת חסמי כניסה משמעותיים לתחום הבנקאות והתשלומים. בתוך כך שינה הפיקוח את מדיניותו ופעל לאפשר לבנק, בחקיקה, אירוח בנק אחר על מערכותיו, וכן קידם הקמה של מרכז מחשבים משותף שישתר מספר בנקים ושחקנים פיננסיים במשק. כל זאת מתוך הבנה שתשתיות המחשוב מהוות חסם כניסה משמעותי לכניסת שחקנים חדשים וקטנים אל שוק הבנקאות..
- **קידם את התחרות בתחום הסליקה באמצעות הקלת הדרישות מסולקים פוטנציאליים וקיימים והקלת הפיקוח עליהם. פעילות זו נשאה פרי עם הענקת רישיון לסולק חדש באפריל 2017.** בין השאר הקל הפיקוח על כניסתם של סולקים חדשים באמצעות הגדרת מתווה חדש לקבלת רישיון סולק; הפחית את דרישות ההון מסולקים חדשים לרמה המקובלת בעולם, בהתאם לגישת ה-PDS (Payment System Directive); קידם את השימוש בכרטיסי חיוב מיידי ("דיביט"); והסיר חסמים טכנולוגיים להתחברות למערכת כרטיסי החיוב.
- **עודד חדשנות וטכנולוגיה בבנקאות** באמצעות הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא בנקאות בתקשורת. הוראה זו מסירה חסמים שזוהו לקידום בנקאות באמצעים ישירים, ללא צורך בסניפים, ויוצרת תשתית להקמת בנק דיגיטלי ללא סניפים.
- **דרש מהבנקים להתייעל וליווי תהליכי ההתייעלות שהתגבשו**, תוך הענקת הקלות לבנקים במונחי הון, במטרה לאפשר התייעלות משמעותית. הבנקים הציגו בפני הפיקוח את תכניות ההתייעלות הרב-שנתיות שלהם. אלה כוללות תהליכים נרחבים, וצפוי כי מימושן יצמצם את הפער ברמת היעילות בין הבנקים בישראל לבנקים בעולם. השיפור ביעילות יאפשר תחרות והוזלות מחירים לצרכן על בסיס מודל עסקי בר-קיימא. חשיבותה של ההתייעלות גוברת כעת, לנוכח המהפכה הטכנולוגית המתחוללת בבנקים בעולם, משום שבעתיד יידרש פחות כוח אדם בחלק מהעיסוקים הבנקאיים.
- **פעל להטמעה-בציבור של "תעודת זהות בנקאית"** – דוח המפרט את כלל נכסיו והתחייבויותיו של הלקוח בבנק, לרבות סך הכנסותיו והוצאותיו בגין נכסיו, התחייבויותיו ופעילותו השוטפת, ובכלל זה סך הוצאותיו על ריביות ועמלות. לקוחות הבנקים קיבלו את הדוח הראשון בפברואר 2016, וצפוי כי הוא ישמש אותם כדי לנהל דיאלוג עם הבנקים ולקבל הצעות מתחרות.
- **התיר שימוש בסניף נייד וסניף במתכונת עבודה חלקית**, דבר שיאפשר מתן שירות באזורים ומקומות שבהם אי אפשר להחזיק סניף מלא.

3.4 הפעולות המרכזיות להעמקת ההוגנות

- כדי להוסיף ולהעמיק את ההוגנות ביחסים שבין התאגידים הבנקאיים לבין לקוחותיהם, וכדי לחזק את מעמדו של הלקוח, הפיקוח –
- ייצג את עמדת בנק ישראל בוועדות הכנסת ובוועדות שרים בנושאי צרכנות בנקאית, נתן חוות דעת מקצועיות לגבי הצעות חוק רבות והשתתף בטיפול בתובענות ייצוגיות.
  - **יזם מתן הנחה מובנית על כל פעילות בערוצים הישירים**, בהשוואה לתעריף העמלה הנגבית עבור אותו שירות באמצעות פקיד. זאת כדי לעודד מעבר לשימוש בערוצים אלו, שהם יעילים יותר ותורמים לחיסכון בעלויות. שינוי זה ייכנס לתוקף במהלך 2017.
  - קבע כי לקוחות הבנקים ישלמו עלות של פעולה ישירה במשיכה באמצעות הכרטיס הבנקאי ממכשירי כספומט של הבנק שבו מתנהל חשבונם, ללא קשר לקרבתם לסניף. זאת במסגרת ההתאמה למציאות של סגירת סניפים.

- **הורה על צירוף אוטומטי של אזרחים ותיקים ובעלי מוגבלויות למסלול עמלות בסיסי, שיוזיל עבורם את עלות הפעילות הבנקאית.**
  - **הוציא הוראה המתייחסת לתהליך סגירת סניפי בנק וצמצום שירותי הטלר במערכת הבנקאית, במטרה לסייע ללקוחות להסתגל לתהליך השינוי. המגמה של סגירת סניפים וצמצום שירותי הטלר נובעת הן ממגמת ההתייעלות של הבנקים והן משינוי באופן צריכת השירותים הבנקאיים (מעבר לערוצים ישירים). הפיקוח אינו שולל תהליך זה, משום שהוא טומן בחובו שיפור בשירות ובזמינות השירותים המוצעים למרבית הלקוחות (24/7) וכן הוזלה של השירות הבנקאי. ואולם, הוראה זו נועדה להבטיח כי בעת תהליך קבלת ההחלטה על סגירת סניף או צמצום שירותי הטלר בסניף, הבנק יראה לנגד עיניו את מגוון השיקולים, ובכלל זה את ההשפעות הפוטנציאליות של השינוי על מגוון לקוחות הסניף, בפרט על אלו שהמעבר עלול להכביד עליהם, כדוגמת הקשישים ואנשים בעלי מוגבלות.**
  - **הוביל מיזם לאיתור פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים ("הר הכסף 2"), שמטרתו סיוע ללקוחות באיתור פיקדונות שלא התקבלה הוראה מבעליהם במשך תקופה ארוכה וסיוע ליורשים באיתור חשבונות של נפטרים.**
  - **הוביל פעולות להגברת המודעות הפיננסית של הציבור הרחב. זאת, בין היתר, באמצעות קיום יום פתוח ב-100 סניפי בנקים מדין ועד אילת, שבו ניתנו ללקוחות כל הבנקים הסברים על התנהלות פיננסית נכונה.**
  - **הוציא הוראה המתייחסת להוגנות בהליכי גביית חובות. ההוראה קובעת הנחיות ותהליכים שמטרתם לשפר את הגילוי וההוגנות בעת גביית חובות מלקוחות שאינם עומדים בתנאי הלוואתם ואינם פורעים אותה כסדרה. ההוראה מבטאת ציפייה כי הבנק ינסה למצות דרכים שונות לגביית החוב לפני שינקוט הליכים משפטיים.**
  - **המשיך לפעול לשיפור המענה לפניית הציבור ולחיזוק מעמדם של נציגי תלונות הציבור. נדגיש כי היחידה לפניית הציבור נותרה כתובת למענה בבעיות שלא טופלו בבנק לשביעות רצונו של הלקוח.**
  - **העניק שירותי מידע, אישורים ובירורים פרטניים, משפטיים וטכניים לעשרות אלפי לקוחות שחשבונותיהם הוגבלו.**
  - **חייב את התאגידים הבנקאיים לפתח שירות התרעות ב-SMS על עליית הסיכון להגבלה בגלל צ'קים חוזרים (לאחר חזרה של 5 צ'קים) ובמקרים של דיווח על הגבלה.**
- הרחבה ביחס לפעילות הפיקוח ראה בסקירה השנתית של מערכת הבנקאות לשנת 2016 המתפרסמת באתר האינטרנט של בנק ישראל.**

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה

א. ייעוד החטיבה ותפקידיה

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה, שהוקמה בתחילת 2008 במסגרת השינוי הארגוני של הבנק, שואפת להיות מקור מידע מוביל על המשק הישראלי, ובפרט על הפעילות הפיננסית והמגזר הפיננסי. היעד העיקרי של החטיבה הוא לספק להנהלת בנק ישראל ולחטיבות הליבה של הבנק נתונים ומידע על הפעילות הכלכלית במשק באיכות, בזמן ובהיקף הנדרשים לצורך ניהול המדיניות, השגת מטרותיו של הבנק ומילוי תפקידיו. היעד המשני של החטיבה הוא העמדת נתונים ומידע שבידי החטיבה לשימושם של גופים שונים בארץ ובחו"ל (בכפופות למגבלות של סודיות ואבטחת מידע), לשם הגברת השקיפות והיעילות הכלכלית במשק.

ב. הנתונים והמידע המנוהלים בחטיבה

לשם מילוי ייעודה וביצוע תפקידיה, מנהלת החטיבה נתונים ומידע מגוונים על הפעילות הכלכלית במשק בתחומים שונים, ביניהם:

- המערכת הפיננסית והמוניטרית בישראל, לרבות: ריביות ותשואות על מכשירים פיננסיים שונים, הפעילות בשוק מטבע החוץ (העסקאות, נפחי מסחר, המגזרים, המחירים, שער החליפין האפקטיבי, המרווחים, הסיכונים), הפעילות בשוק ני"ע (מחירים היסטוריים, היקפי ההנפקה של ההון והחוב, מחזורי המסחר, החזקות תושבי חוץ ותושבי ישראל בנכסים ועוד), שוק הכספים, שוק האשראי, אינדיקטורים ליציבות הפיננסית, הפעילות של הבנקים, המשקיעים המוסדיים ומתווכים פיננסיים אחרים, תיק הנכסים הפיננסיים של הציבור.
- הפעילות הריאלית במשק, לרבות: התוצר, שימושו וענפי המשק, פעילות הסקטור העסקי והחברות הציבוריות, מחירי הסחורות והשירותים, שוק העבודה.
- פעילות הממשלה, לרבות: הכנסות הממשלה והוצאותיה, ההכנסות ממסים, הגירעון והחוב.
- פעילות המשק מול חוץ לארץ, לרבות: מאזן התשלומים, הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חוץ לארץ (IIP) והחוב החיצוני.

החטיבה אוספת ומרכזת נתונים ומידע אלה ממקורות שונים, ביניהם: דיווחי הבנקים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, הבורסה לני"ע, הרשות לני"ע, גורמים ורשויות נוספות וכן מידע הנמסר במישרין על ידי גופים עסקיים ואחרים במשק. סמכויות בנק ישראל בתחום איסוף הנתונים הסטטיסטיים נגזרות ממטרותיו ותפקידיו של הבנק, והן מוגדרות בשני דברי חקיקה עיקריים: חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, ופקודת הבנקאות, 1941. בנוסף, החטיבה מקימה ומתחזקת מערכות מידע, מפתחת ומיישמת שיטות לעיבוד והצגה של נתונים ומידע, ומפצה בתוך הבנק ומחוצה לו נתונים, מידע ודוחות בערוצים שונים. בין היתר, החטיבה מפרסמת באופן שוטף באתר האינטרנט של בנק ישראל נתונים, סטטיסטיקה, הודעות לעיתונות ועוד.

חטיבת משאבי אנוש ומנהל

חטיבת משאבי אנוש ומנהל

תפקידים

- חזון - להקנות לעובדים את התשתיות והכלים הנדרשים למילוי ייעודו המרכזי של הבנק בכלכלת ישראל
- ביטחון, בטיחות, חירום ואבטחת עובדי הבנק, נכסיו ומתקניו
- ביצוע תהליכי הרכש בבנק
- בקרה על תהליכים, בקרת שכר, מעקב ודוחות ביקורת פנימית, ISOX, המשכיות עסקית וניהול סיכונים בפעילות החטיבה
- הכנה ותשלום שכר וגמלאות לעובדים וגמלאים
- ייעול ושיפור תהליכים ארגונים ושיטות עבודה בבנק
- מתן שירות לגמלאים וטיפול ברווחתם
- ניהול המשאב האנושי של הבנק משלב הגיוס, הקליטה ועד לפרישה
- ניהול מזכירות הועדה למינוי דירקטורים
- ניהול, מתן שירותים, אחזקה ותפעול מתקני הבנק וציודו
- פיתוח ושימור המשאב האנושי בבנק

יעדים

- בחינה מחדשת של תהליכי עבודה ודיווח באגף הלוגיסטיקה
- בניית אגף רכש, שיפור ומיכון תהליכי הרכש, העלאת השירותיות ושביעות רצון הלקוחות בבנק.
- גיבוש מודל גנרי להובלת שינוי ארגוני והטמעה בקרב המנהלים
- הובלת תכנית עבודה רב שנתית לשיפור האפקטיביות של הבנק
- העלאת השירותיות ושביעות רצון לקוחות בבנק מהשירותים הניתנים על ידי החטיבה
- פיתוח התקשורת הפנים ארגונית בבנק
- קביעת אסטרטגית גיוס והטמעת מודל גיוס חדש ומותאם לבנק.
- שדרוג התשתיות הפיזיות של הבנק
- שיפור התרבות הארגונית בבנק באמצעות שימוש בסקרים.
- שיפור קבלת החלטות בבנק, קיום שגרות ניהול באמצעות הטמעת שימוש בנתונים, דוחות ומדדים (דטה אנליטיקס).
- תכנית רב-שנתית לריענון נהלי הבנק

החטיבה לטכנולוגית המידע

תפקידי החטיבה

החטיבה לטכנולוגית המידע מופקדת על גיבושה והפעלתה של אסטרטגיית המחשוב של בנק ישראל, באמצעות פיתוח, תחזוקה והפעלה של מערכות תשתית ומידע מתקדמות.

המערכות של חטיבת טכנולוגית המידע מוכוונות לעיסוקי הליבה של בנק ישראל – המחקר הכלכלי, הפיקוח על המערכת הבנקאית והשמירה על היציבות הפיננסית במשק, ניהול שירותי בנקאות עבור גורמי הממשל במדינה, ניהול פעילות בנק ישראל בשווקים השונים, ניהול משק המטבע המזומן (שטרות ומטבעות), ועוד.

החטיבה אמונה על יצירת סביבת עבודה טכנולוגית מתקדמת ומודרנית עבור עובדי הבנק, לצד פעילות מורכבת בתחום המגננה במרחב הסייבר המתפתח.

עיסוקים מרכזיים של החטיבה :

- ❖ ניהול מערכות מידע לתמיכה בתפקוד הבנק כבנקאי של הממשלה והבנקים : ניהול הנפקות מכרזי מק"ם, ניהול יתרות מטבע החוץ, החוב הפנימי, החוב החיצוני ועוד. פיתוחי תוכנה ייעודיים עבור כלכלני הבנק בעבודתם עם מערכות המידע בבנק ומחוץ לו לצורך תמיכה בקבלת החלטות.
- ❖ ניהול נתוני הדיווח ממערכת הבנקאות והעברת הוראות ודיווחים אליה.
- ❖ ניהול נתוני הדיווח של חברות במשק.
- ❖ פיתוח מנגנוני שוק תשתיתיים בתחום הכלכלי לשיפור התחרותיות והאמינות של המערכת הבנקאית.
- ❖ פיתוח כלים לתמיכה במדיניות המוניטארית.
- ❖ פיתוח כלים מוניטאריים ממוכנים, להשתלבות בזירות מסחר חיצוניות ופנימיות.
- ❖ ניהול מערכות לסליקה כספית בין-בנקאית ומול הבורסה לני"ע.
- ❖ היערכות להמשכיות עסקית ולמצבי חרום.
- ❖ ניהול מערך ההגנה בסייבר של בנק ישראל.
- ❖ מערכות הניהול הפנימיות של הבנק (משאבי אנוש, כספים, רכש ולוגיסטיקה).

מחלקת המטבע

א. אספקת מזומנים לציבור

מחזור המטבע הסתכם בסוף שנת 2016 ב-76 מיליארדי ש"ח, לעומת 73.5 מיליארדים בסוף 2015. במהלך השנה גדל מספר השטרות במחזור ב-3% והגיע ל-534 מיליון שטרות.

שטרות

ערך מחזור השטרות הסתכם השנה ב-73.8 מיליארדי ש"ח, לעומת 71.4 מיליארדים בשנה הקודמת, גידול של כ-4%. מספר השטרות במחזור עלה מ-518 מיליוני שטרות בשנה הקודמת ל-534 מיליונים השנה, גידול של 3%. גידול זה מתבטא בעיקר בגידול במספר השטרות בערך 200 ש"ח (כ-4% בשנת 2016). מאז 2011 חלקם במחזור גדול מזה של כל שאר הערכים, ובתום 2016 הם היוו 49% ממנו בשעה שהשטרות בערך 100 ש"ח היוו 32%, השטרות בערך 50 ש"ח היוו 12%, והשטרות בערך 20 ש"ח – 8% בלבד.

מטבעות זיכרון

במהלך שנת 2016 הונפקו שני מטבעות זיכרון בשתי סדרות שונות.

1. מטבע זיכרון בסדרת תמונות מן התנ"ך, התשע"ז 2016 – "שמשון בבית הפלשתים".
2. מטבע זיכרון בסדרת אד-הוק לציון אולימפיאדת ריו 2016, התשע"ז 2016 – "שחייה".

ב. המידע באתר האינטרנט

בקישור **אודות בנק ישראל** - מפורטת פעילותה של מחלקת המטבע; בקישור **שטרות ומטבעות** – תצוגה חדשה ואינטראקטיבית הכוללת מידע על סימני הביטחון המשולבים בשטרות שבמחזור וכיצד ניתן לזהות שטרות מזויפים; הצגת סדרות המטבע השונות, מסדרת בנק אנגלו-פלשתינה ועד סדרה ב' של הש"ח; הודעות שפורסמו ע"י מחלקת המטבע, ביניהן בנושא הנפקת סדרת השטרות החדשה, מידע וסרטון על תהליך הנפקת השטרות והמעות וצילומי מטבעות זיכרון אחרונים בהנפקת הבנק.

ג. מתן שירותים לממשלה ולציבור

מחלקת המטבע נותנת שירותים לממשלה ולציבור (שירותי פריטה וצריפה, החלפת מטבע פגום ופדיון מלוות המדינה).

ד. סדרת השטרות החדשה

בסוף 2017 צפוי בנק ישראל להכניס למחזור את השטרות האחרונים בסדרה ג' של השקל החדש, ובמהלך 2016 הוא המשיך להיערך לכך. שטרות אלה – בערכים 20 ו-100 ש"ח – יישאו את דיוקנאותיהן של רחל המשוררת ושל לאה גולדברג.

בנק ישראל פועל על מנת להבטיח כי הגורמים האחראים יכינו את מכונות הממכר ואת המכשירים למשיכת מזומנים לקראת השקתם של שני הערכים האחרונים. במקביל הוא ממשיך לפעול להחלפת השטרות הישנים (מסדרה ב'), שעריכיהם 50 ו-200 ש"ח בשטרות החדשים (מסדרה ג'). בנק ישראל קורא למי שעדיין מצויים ברשותו שטרות כאמור להחליפם, ללא עמלה, בקופות הבנקים המסחריים וחברת הדואר ובקופת הציבור בבנק ישראל שבירושלים. לחלופין ניתן להפקידם בחשבון הבנק או להשתמש בהם.

בתקופת ההחלפה זייפנים וגורמים עברייניים מנסים להפיק רווחים אסורים: הם מנצלים את העובדה שהציבור עדיין אינו מכיר היטב את השטרות החדשים ואת סימני הביטחון שלהם, ומפיצים העתקי שטרות. לכן בנק ישראל מזמין את הציבור להכיר את השטרות מסדרה ג' ואת סימני הביטחון המשולבים בהם בעזרת אתר הבנק והאפליקציה הסלולרית. בכל השטרות החדשים משולבים סימני ביטחון זהים, וקל מאוד לזהותם.

ה. טיפול בזיופי מטבע

על פי החוק, רק משטרת ישראל מופקדת על המאבק בזיוף מטבע ועל האכיפה בתחום זה. מחלקת המטבע פועלת לגילוי של כסף מזויף ולמניעת הפצתו בכמה מישורים: מעקב אחר הזיופים הקיימים בשוק, אפיון שלהם והפצת המידע לגופים העוסקים במזומן; שדרוג של סימני הביטחון המשולבים בשטרות והגברת המודעות אליהם באמצעות הדרכות ופרסומים; ושיתוף פעולה עם המשטרה, התאגידים הבנקאיים והארגונים הבין-לאומיים הנאבקים בזיוף מטבע. על התאגידים הבנקאיים חלה חובה לבדוק את האותנטיות של השטרות והמעוות לפני שהם ממחזירים אותם באמצעות הכספרים (טלרים) ובאמצעות המכשירים האוטומטיים למשיכת מזומנים.

ו. היערכות לשעת חירום

בשנת 2016 המשיכה מחלקת המטבע בהכנותיה לשעת חירום – בין היתר כדי להבטיח, במקרה הצורך, אספקה של מזומן בכמות נדרשת לכלל האוכלוסייה ובפריסה ארצית.

מחלקת חשבות, מערכות תשלומים וסליקה

א. תפקידי המחלקה:

1. מתן שירותי בנקאות ללקוחות הבנק במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.
2. ניהול מערך דיווחים הכולל הפקת הדוחות הכספיים של הבנק המבוקרים על ידי רואי חשבון חיצוניים, מידע מספרי הבנק המופץ לחטיבות הבנק ולגורמי חוץ.
3. ניהול מערך הערכה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק
4. ניהול הספר הראשי של הבנק ובכלל זה, ריכוז וקביעת העקרונות החשבונאיים של הפעילות הפיננסית והכספית של הבנק.
5. ביצוע התשלומים המנהליים של הבנק וריכוז הטיפול בהיבטי המיסוי של הבנק.
6. טיפול בפדיון מלוות חובה ובונדס- הפעילות כוללת ניהול מלוות הפנים של המדינה - מלוות מרצון (סחירים ובלתי סחירים) ומלוות חובה, למעט מלוות שהונפקו לפי חוק מלוות המדינה התשל"ט - 1979, שהטיפול בהם הועבר ב-15.6.06 לאחריות משרד האוצר, ופדיון מלוות החוץ (בונדס) בארץ.
7. קביעת המדיניות לפעילותן של מערכות התשלומים והסליקה במשק - ייזום וליוי רפורמות במערך התשלומים והתאמתן לסטנדרטים בינלאומיים; עדכון ואכיפה של הכללים במערכות התשלומים המופעלות על ידי בנק ישראל; ריכוז פעולת המועצה הלאומית לתשלומים וסליקה בראשות מנכ"ל בנק ישראל.
8. פיקוח על מערכות התשלומים - תפקיד הפיקוח על מערכות תשלומים הנו להסדיר את מערכות התשלומים במשק באמצעות קביעת סטנדרטים הטמעת עקרונות בינלאומיים מקובלים, אסדרה ובקרה.
9. ניהול ותפעול של מסלקות מערכת זה"ב והמערכות הנלוות לה, ותפעול של מסלקת הצ'קים.

ב. בשנת 2016 עסקה המחלקה גם בנושאים הבאים:

10. שיפור השירות הבנקאי ללקוחות בנק ישראל, לרבות בחינה של השירות הבנקאי בבנקים מרכזיים בעולם והטמעתה של מערכת למתן שירותי בנקאות ללקוחות הבנק בסטנדרטים בינלאומיים.
11. הגברת שיתוף פעולה עם בנקים מרכזיים בעולם בקביעת סטנדרטים חשבונאיים של בנקים מרכזיים המיושמים בהנהלת החשבונות הראשית של הבנק ובדוחות הכספיים של הבנק.
12. שיפור ניהול הסיכונים במערכות ובתהליכי עבודה.
13. השלמת חקיקת חוק הסליקה האלקטרונית תשע"ו-2016 וכן היערכות ליישום החוק במערכת הבנקאית בישראל בהתאם למועד התחילה שנקבע בחוק – בין היתר הוגדרו הדרישות למערכת הבנקאית לצורך יישום החוק, וכן הושלם השלב הראשון של סליקה בין-בנקאית של צ'קים שהופקדו באמצעות הסלולר.
14. פרסום דוח הביניים של הוועדה לקידום השימוש באמצעי תשלום מתקדמים בראשות מנהלת מחלקת החשבות ומערכות תשלומים וסליקה בבנק ישראל.
15. המשך תהליך איתור בעלי מלוות שטרם פדו את תעודות המלווה שברשותם.

האגף להפצת מידע וקשרים בין לאומיים

א. אתר האינטרנט

אתר בנק ישראל בכתובת: <http://www.boi.org.il> מיועד הן לאנשי מקצוע, והן לציבור הרחב. האתר מכיל מגוון רב של נושאים הקשורים בפעילות השוטפת של בנק ישראל. בספטמבר 2012 הושק אתר חדש, שכלל אפיון מחודש, עיצוב גרפי, ממשק משתמש, מערכת לניהול תוכן ותשתית טכנולוגית, ולראשונה גם תת אתר בשפה הערבית, ותוכן של חינוך פיננסי. ברביע האחרון של 2016 התחיל פרויקט של שדרוג האתר, הבא לידי ביטוי בעיצוב מחדש של האתר, התאמה הדרגתית של האתר לגלישה במובייל ושילוב רכיבי תצוגה מתקדמים לאור ההתפתחויות הטכנולוגיות. כמו כן, מתבצעת עבודה לתרגום ובנייה של אתר בערבית שיכלול את עולמות התוכן הקיימים בעברית ויעודכן בחומרים השוטפים העולים לאתר. כדי לעמוד בדרישות תקנה 35 לחוק שוויון זכויות לבעלי מוגבלויות, שייכנס לתוקף באוקטובר 2017, מתבצעת הנגשה של האתר ושל התכנים.

הפרסומים של בנק ישראל מוצגים באתר בעברית ובאנגלית, חלקם במקביל לפרסומם בדפוס. פרסומים אלה כוללים דוחות תקופתיים כגון דוח המדיניות המוניטרית (חצי שנתי) ודוחות על תחומים שונים בכלכלת ישראל, ובראשם הדוח השנתי של בנק ישראל. בנוסף מוצגים באתר הרצאות ומאמרים של נגיד/ת הבנק, מנהלים וכלכלנים, עבודות מחקר, מאמרים וניירות עמדה בתחומים שונים בכלכלת ישראל, וכן קטלוג הפרסומים המודפסים של בנק ישראל.

האתר כולל ארכיון היסטורי של פרסומי הבנק. הפרסומים הם בפורמט אוניברסלי המאפשר צפייה והדפסה. כך, דוחות בנק ישראל, סדרת המאמרים לדיון וסקרי בנק ישראל, בעברית ובאנגלית, שפורסמו לפני הקמת אתר האינטרנט, נסרקו והועלו לאתר האינטרנט.

בסעיף ה"מידע" מצוי מידע כלכלי אינטראקטיבי כגון: לוחות אינדיקטורים וגרפים דינמיים, סדרות נתונים על המשק הישראלי, מידע אודות הבנקים וסניפיהם ועוד.

סעיף ה"שרות לציבור" כולל את האפשרות לאתר חשבונות ולקוחות מוגבלים, מידע והדרכה ללקוחות הבנקים אודות חשבונות עו"ש, עמלות הבנקים, צ'קים, כרטיסי חיוב, פיקדונות ותוכניות חסכון, מטבע חוץ, משכנתאות וחוזים אחידים. המידע לציבור בתחום זה מתעדכן באופן שוטף. בנוסף, פותח סימולטור IBAN לזיהוי חשבונות בנק וקיימת אפשרות לבדוק אם קיימות מלוות חובה שטרם נפדו.

סעיף ה"חקיקה" מכיל קובצי חקיקה שונים ובהם חוק בנק ישראל, חקיקה בנקאית, צווים, והוראות שונות של המפקח על הבנקים.

במסגרת **הגברת השקיפות** של פעילות בנק ישראל בתחום המוניטרי מפרסם הבנק באתר האינטרנט את סיכומי הדיונים לקבלת החלטת הריבית, ומפורסמות גם ההחלטות וסיכומי הדיונים של הועדה המוניטרית גם בנושאים אחרים ופרוטוקולים של המועצה המנהלית.

לרשות הציבור עומדים באתר **שערי החליפין היומיים היציגים**, המתעדכנים מידית לאחר קביעת השערים היציגים על ידי בנק ישראל. כן קיים באתר מנגנון לחיפוש שערי חליפין יומיים היסטוריים למטבעות שונים, החל משנת 1977. בנוסף קיימת באתר האפשרות לקבלת סדרות של שערי חליפין יציגים לפי בחירה של תקופה ומטבע, בצורות שונות: על המסך, בהצגה גרפית או בקובץ להמשך עבודה וחישובים במחשב של המשתמש.

ההודעות לעיתונות של בנק ישראל מתפרסמות באתר הבנק. ההודעות הן מקור למידע רב אודות פעילות בנק ישראל, כולל החלטות הריבית החודשיות, פעילות מערכת הבנקאות, ונושאים כלכליים אחרים שעל סדר היום. בסעיף "**אודות בנק ישראל**" מופיעים ההיסטוריה ותפקידי בנק ישראל, פרטים על נגיד/ת הבנק, המשנים, ונגידים קודמים, מידע על בעלי התפקידים מרכזיים בבנק ישראל, לרבות כתובות דואר אלקטרוני **ישירות** של לשכות הנגיזה ומנהלים בבנק, הסברים אודות המבנה הארגוני של הבנק, והמפה של המבנה הארגוני.

הסעיף "**צור קשר**" כולל כתובות דואר, דואר אלקטרוני, ומענה טלפוני לפניות הציבור בתחומים שונים. כידוע, בנק ישראל הוא המנפיק הבלעדי של מטבע ישראל. באתר מצוי קטלוג של **השטרות והמטבעות של ישראל**, החל מסדרות בנק אנגלו פלשתינה ועד לסדרות השקל החדש. קטלוג זה זכה לעיצוב מחודש וידידותי המאפשר צפייה מהירה ונוחה בסדרות ובפרטים על שטרות ומטבעות שונים. הקטלוג מופיע באתר גם באנגלית. כמו כן, הועלה לאתר מידע רחב ב-5 שפות על השטרות החדשים הכולל גם סרטונים, ומידע המונגש לאנשים בעלי מוגבלויות. כחלק מהשרות לציבור, סימני הביטחון שעל השטרות מודגמים באמצעות סרטונים.

סעיף מיוחד באתר מוקדש ל**משרות פנויות** בבנק ישראל. אם ישנן כאלה, ניתן למלא טופס אלקטרוני, ובכך לקצר את תהליך ההרשמה. ההודעות על משרות פנויות מופיעות בעברית ובערבית כאחד, לנוחיות דוברי שתי השפות.

לנוחיותם של גורמים מקצועיים ואחרים, בארץ ובחו"ל שאינם דוברי עברית, ניתן לגלוש באתר בשפה **האנגלית**. בחלק זה של האתר מופיע תרגום של חלקים גדולים של הנושאים בעברית, והוא הולך ונעשה מקיף יותר, תוך שיפורים בעדכניותו. הושם דגש על תרגום מיידי של נאומים והרצאות של נגידת הבנק, הודעות לעיתונות, פרסומים תקופתיים וכן על הרחבה של תחום המחקרים ומאמרים פרי עטם של כלכלני הבנק.

המידע בתת האתר בערבית כולל תכנים שהם בעיקר בעלי אופי של שרות לציבור, והבנק פועל להרחבת התכנים בשפה זו.

ב. מרכז המבקרים

מרכז המבקרים המחודש נפתח לביקורים ביום העצמאות תשס"ט (29.4.2009). המרכז נועד למלא שני תפקידים עיקריים: (א) להציג בפני הציבור את תפקידיו העיקריים של הבנק המרכזי ואת תרומתו לכלכלת המדינה; (ב) להציג בפני הציבור את תולדות המטבע בארץ ואת השתקפות מורשת העם והמדינה בעיצוב השטרות והמעות. הביקור במרכז מורכב משלושה חלקים:

- תערוכה נומיסמטית בה מוצגים מטבעות מדינת ישראל ומטבעות יהודיים עתיקים שמהם נשאבו המוטיבים המעטרים את מטבעות המדינה. בנוסף, קיימות שלוש ויטרינות כדלקמן: (1) "שטר נולד" - שלבי הייצור של השטרות; (2) "מטבע נולד" - שלבי הייצור של המעות; (3) "סימני ביטחון" - המחשת סימני הביטחון שנועדו להגן על השטרות מזיופים. לאחרונה נוספה תערוכה מתחלפת הכוללת שלוש ויטרינות שנושאן הוא "מטבעות ירושלים" – מטבעות שהוטבעו בירושלים ושושאן הוא ירושלים.
- צפייה בשני סרטים. סרט אחד מתאר את התפתחות המטבע כאמצעי תשלום שאין לו ערך בפני עצמו; הסרט השני מסביר את חוליי האינפלציה ואת תפקידו המרכזי של הבנק בשמירה על יציבות מחירים והאמצעים לכך.

כמו כן, ניתנות במרכז המבקרים הרצאות בנושאים הקשורים בכלכלה ובתולדות מערכת המטבע בתיאום מראש.

הסיורים במרכז מודרכים, אורכם כשעה וחצי, אינם כרוכים בתשלום ומתאימים למבקרים מגיל שמונה ומעלה. יחידים יכולים לסייר במרכז בעזרת אוזניות. ההדרכה היא בעברית או באנגלית; ניתן לקבל הדרכה (באמצעות מדריך או אוזניות) גם בערבית, צרפתית, ספרדית ורוסית. המדריכים במרכז המבקרים הם מקרב עובדי בנק ישראל וגמלאיו.

בשל השיפוץ בבניין הבנק, מרכז המבקרים העתיק את פעילותו לתל אביב. על מועד פתיחתו תימסר הודעה. ניתן לתאם ביקורים וימי עיון עם צוות המרכז; ההרצאות תינתנה או בבניין הבנק בתל אביב או אצל המזמין.

בתקופת המעבר, קויימו הדרכות מחוץ לבנק – בבתי ספר, מרכזים קהילתיים ומתנ"סים, בתי אבות ועוד, ובנוסף קויימו הרצאות וימי עיון לקבוצות שונות בבנייני הבנק ברחוב יבנה ובהר חוצבים. מספר המשתתפים בפעילויות ההדרכה השונות במרכז בשנת 2016 הסתכם בכ-4,000 איש.

ג. ספריה

באוסף הספרייה, המיועד בעיקר לעובדי בנק ישראל, כ-30,000 פריטים, הכוללים: ספרות מקצועית, כתבי עת מודפסים ואלקטרוניים ומאגרי מידע. הנושאים המרכזיים בהם מתמקדת הספרייה הם כלכלה, כספים ובנקאות. החומר המודפס עומד על המדפים לרשות המשתמשים. כתבי העת האלקטרוניים נגישים לעובדים דרך המחשב האישי שבחדרם. בשנת 2013 עלתה לאוויר תוכנה חדשה לניהול הספרייה – תוכנת אגרון – המאפשרת חיפוש בקטלוג הספרייה. לגישה וקישור לכתבי העת האלקטרוניים עומד לרשות העובדים פורטל EDS. מרבית כתבי העת נרכשים במדיה דיגיטאלית וזאת לאור ההחלטה שהתקבלה לעבור ככל שניתן למדיה זאת. מאגרי המידע שעומדים לרשות העובדים:

PROQUEST BUSINESS COLLECTION, SCIENCEDIRECT, BUSINESS SOURCE
COMPLETE, CENTRAL BANKING.NET & RISK.NET,

ב-1982 הוקמה לרווחת העובדים ספרייה לספרות יפה. הספרייה כוללת כיום כ-9,000 ספרים.

ד. קשרים בינלאומיים

בנק ישראל מייצג את המדינה בקרן המטבע הבין-לאומית; ובנק ישראל כחבר בבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים. בנק ישראל מקיים מגעים שוטפים עם OECD, ופעיל בוועדות שונות של הארגון.

היחידה לקשרים הבין-לאומיים בבנק ישראל מקיימת קשר שוטף עם המוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים בתחומים מגוונים: השתתפות בדיונים והחלפת דעות, הצבעות, אירוח משלחות מקצועיות, שיתוף מומחים ישראלים במשלחות מקצועיות למדינות שונות, אספקת נתונים לפרסומים השונים של המוסדות האלה, קבלת מידע מהם והפצתו אצל גורמים מעוניינים בארץ וכד'. מעורבותה הפעילה של מדינת ישראל במוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים, באמצעות בנק ישראל, תורמת להידוק הקשרים עם קובעי המדיניות הכלכלית במדינות שונות ובין המשק הישראלי למשקים אחרים. במסגרת חברותה של ישראל בקרן המטבע הבין-לאומית, סוקרת הקרן אחת לשנה את כלכלת ישראל. הדוח השנתי הנכתב ע"י משלחת של כלכלני הקרן נדון במועצת המנהלים שלה. בקרן המטבע הבינ"ל מונה נציג ע"י בנק ישראל, המייצג את מדינת ישראל בארגון.

ריכוז נתונים על בקשות מידע לבנק ישראל 2016 - 2015

פירוט הפניות	2016	2015
מספר הפניות למידע	221	247
מספר הפניות שנענו במלואן	194	228
מספר הפניות שנדחו	19	13
מספר הפניות שנענו חלקית	8	6
שיעור הפניות שנענו תוך 30 יום	97%	93.5%
מזה:		
• בחיוב	90%	97%
• - באופן חלקי	2%	0.5%
• - בשלילה	8%	2.5%
שיעור הפניות שנענו תוך 60 יום	2%	6%
מזה:		
• - בחיוב	50%	33.33%
• - באופן חלקי	50%	33.33%
• - בשלילה		33.33%
שיעור הפניות שנענו מעבר ל-60 יום	1%	0.5%

* בניגוד לעבר סיווג הפניות למידע ע"פ "חוק חופש המידע" (סעיפים 1 ו 7 בחוק) הנכללות בריכוז זה יעשה רק בקשר לפניות ישירות (ובכתב) ולא בעניין פניות לקבלת מידע כלשהו.

מיון התשובות שנענו בשלילה, או באופן חלקי, לפי העילות המפורטות בחוק, בשנת 2016:

העילה	מספר הפניות שנענו בשלילה
מטעמי סודיות - לפי חוק	6
מידע לא זמין	6
לא רלוונטי לבנק	6
מידע זמין חלקית	2
נתונים לא באחריות המחלקה	0
שונות	
סה"כ	27

מספר עתירות שהוגשו על החלטות הממונה – 1

הוגש ערעור לבית-המשפט העליון על פס"ד בו נדחתה עתירה לגילוי דוחות ביקורות שנערכו על-ידי הפיקוח על הבנקים (עע"מ 5089/16); עתירה שעניינה גילוי מאגר פרטי המשכנתאות שמונהל בפיקוח על הבנקים, נמחקה בהסכמה (עת"מ 28207-07-15); עתירה בעניין מסירת עמדות הפיקוח על הבנקים בהליכים לאישור תביעות ייצוגיות גם היא נמחקה בהסכמה (עת"מ 61385-11-16).

ביצוע תקציב הבנק¹ לשנים 2016 ו-2017

במיליוני ₪ ובמחירים שוטפים

פירוט עלות	תקציב 2017	תקציב 2016	ביצוע 2016
מטה וסיוע	225.6	218.1	206.4
מזה :			
עלויות עבודה ישירות	135.8	122.1	124.6
עלויות עבודה עקיפות	21.0	23.0	18.6
הוצאות אחזקה	24.0	24.9	23.8
הוצאות שוטפות	23.1	23.7	19.6
הוצאות אחזקה ושוטפות למבנה החלופי	21.7	24.5	19.7
ביצוע תפקידי הבנק	210.6	195.1	189.1
מזה :			
עלויות עבודה ישירות	183.8	172.2	168.4
עלויות עבודה עקיפות	1.2	1.3	1.4
הוצאות אחזקה	5.5	4.3	4.2
הוצאות שוטפות	20.1	17.3	15.1
נציגות בחו"ל	4.3	3.9	3.1
מזה :			
עלויות עבודה ישירות	1.5	1.3	1.3
עלויות עבודה עקיפות	1.8	1.6	0.9
הוצאות אחזקה	0.0	0.0	0.0
הוצאות שוטפות	1.0	1.0	0.8
גמלאות	278.6	292.3	292.5
מזה :			
גמלאות	258.9	269.3	270.4
תשלומים בעת פרישה	19.7	23.0	22.1
השבות גמלאים			0.0

השקעות	101.3	133.2	62.3
מזה:			
היערכות לשעת חירום		3.0	3.5
מחשוב – פרויקטים שונים	11.0	12.8	12.9
ERP SAP	4.2	3.4	3.6
השקעות למטבע ולסדרה החדשה	4.0	0.9	0.6
ציוד, מכונות ושיפורים במבנה – פרויקטים שונים	5.4	2.8	1.1
מחסן נתונים מרכזי (DWH)	2.8	2.2	1.3
שדרוגי ביטחון	0.5		
תכנון שדרוג המבנה בירושלים ותכנון עתידי	3.9		1.3
החלפת מערכת הקלט	4.3	9.2	6.4
מערכת למתן שירותי בנקאות	1.9	14.5	9.9
שיפוץ המבנה בירושלים ⁰	45.8	51.3	16.1
מרכז טכנולוגי וחירום	17.4	32.9	3.8
הקמת משרדים חלופיים	0.2	0.2	1.8
הכנסות	-6.8	-6.8	-6.5
מזה:			
הכנסות מעמלות	-6.4	-6.4	-6.4
הכנסות אחרות	-0.4	-0.4	-0.1
עתודה	12.5	10.8	
מזה:			
עתודת מועצה מנהלית	4.5	2.8	
עתודה	8.0	8.0	
הדפסת כסף	216.4	233.9	204.2
מזה:			
הדפסת שטרות ומעות	214.1	232.4	202.5
סדרה חדשה	2.3	1.5	1.7

	0.4	0.1	תפעול קרן אזרחי ישראל לרווחי הגז
8.4	20.0	31.2	מאגר נתוני אשראי
			מזה :
4.1	3.9	6.7	עלויות עבודה ישירות
0.1	0.1	0.2	עלויות עבודה עקיפות
0.0	0.0	2.6	הוצאות שוטפות
4.2	16.1	21.7	השקעות

1. לפי חוק בנק ישראל התש"ע-2010, סעיף 20.(א)(3)

העלות המוצגת כאן היא עלות השיפוף נטו ללא עלויות עקיפות, כגון שכירות משרדים חלופיים בזמן השיפוף המוצגות בנפרד בתחום פעולה מטה וסיוע.

מאגרי מידע בבנק בהתאם לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981

נכון ליום 6.6.2017

שם חטיבה/אגף ומאגרים השייכים לה	קוד מאגר ברמו"ט	מנהל המאגר
חטיבת מידע וסטטיסטיקה		
מערכת דיווחים ישירים	53228	לירן כליף
מכשירים פיננסיים נגזרים	72601	לירן כליף
תקבולים ותשלומים (תקב"ש)	880006296	לירן כליף
מצבת החובות חוב חיצוני	990033061	לירן כליף
יתרת ניירות ערך סחירים	991000048	לירן כליף
חטיבת הפיקוח על הבנקים		
פרטי משכנתאות	700060946	רחל לאה כהן
אנשים קשורים במערכת הבנקאות	990084933	רחל לאה כהן
בעלי חשבונות ללא תנועה	700061912	רונן שריקי
בדיקת התאמת נושאי משרה	700061973	סימה שפיצר
אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים	197270	שלמה ימיני
חשיפת אשראי	196924	דגנית הראל
לווים בעלי אשראי במט"ח	621760	רעות סלע
לווים גדולים ונתוני אשראי לווה בודד	990036450	דגנית הראל
חשבונות ולקוחות מוגבלים	990036467	גדעון מאור שביט
מערכת CRM (ניהול פניות הציבור)	70006509	עודדה פרץ

שם חטיבה/אגף ומאגרים השייכים לה	קוד מאגר ברמ"ט	מנהל המאגר
חות"ם		
מאגר איגרות מלוות חובה	990027304	מרגלית רוקח
חטיבת משאבי אנוש ומינהל		
מאגר לניהול מבקרים	700061521	מרק צ'יפרוט
מבחני הערכה	700061522	שירה מירון קלודובסקי
משכורת	990026933	יוסי פרוור
שורש וטופז (נתוני שכר עובדים)	990080936	יוסי פרוור
מאגרי קופ"ג של עובדי הבנק	990080959	יוסי פרוור
ביטוח רכב לעובדי הבנק	990080929	יוסי פרוור
מאגר מערכת הביטוחים (פניקס והראל-שיניים, בריאות וסיעודי)	700061524	יוסי פרוור
הלוואות לעובדים	990026963	אתיה חן
ניהול משאבי אנוש	990026949	מיטל הראל
מודול HR כוח אדם	700045698	מיטל הראל
ספקים חיצוניים SAP	990026956	דורון סלובטיצקי
חטיבת השווקים		
בעלים רשומים שוק ההון	990036374	דולי צדוק
הוצאה לאור		
מודול SD לקוחות	700045681	מטי קהן

פרסומי בנק ישראל

באתר האינטרנט של בנק ישראל מופיעים כל הפרסומים המודפסים, וכן פרסומים נוספים שאינם יוצאים לאור בדפוס.

דף רשימת הפרסומים באתר הוא בכתובת:

www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/AboutTheSpokespersonsOffice/Pages/PublPrice.aspx

חוברות, עלוני מידע לציבור וספרים שהבנק פרסם בשנת 2016:

- ◇ התפתחויות כלכליות בחודשים האחרונים (פעמיים בשנה).
- ◇ דוח המדיניות המוניטרית (פעמיים בשנה).
- ◇ התחזית המקרו כלכלית של חטיבת המחקר (רבעוני)
- ◇ סקר חברות (רבעוני)
- ◇ דוח בנק ישראל
- ◇ דין וחשבון כספי.
- ◇ מערכות התשלומים והסליקה בישראל.
- ◇ דו"ח היציבות הפיננסית
- ◇ דוח יתרות מטבע חוץ
- ◇ מערכת הבנקאות בישראל, סקירה חצי שנתית.
- ◇ מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית.
- ◇ סקירת פעילות הפיקוח על הבנקים בתחום הטיפול בפניות ותלונות ציבור
- ◇ מבט סטטיסטי
- ◇ מחלקת המטבע סקירה שנתית.
- ◇ דוח תקופתי ועד המסלקה
- ◇ ניירות תקופתיים של חטיבת המחקר.
- ◇ סדרת מאמרים לדיון של חטיבת המחקר.
- ◇ סדרת מחקרים – Israel Economic Review Vol 13 No. 1, Vol 14 No. 1
- ◇ מידע מתעדכן – דפי חילוף.

מידע מתעדכן – דפי חילוף

- ◆ שערים יציגים (ריכוז שבועי, דו-לשוני).
- ◆ תקנות המסלקה.
- ◆ הוראות ניהול בנקאי תקין.
- ◆ הוראות הדיווח לציבור.
- ◆ הוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים.